

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 72. ANULU XIV.

Sabiiu, in 11/23 Septembrie 1866.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la expeditiua foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Eveniminte politice.

Sabiiu in 10 Septembrie.

Unu tel. alu Hrm. Ztg. spune ca „W. Abdp.“ anuntia o reorganizare a armatei, ce are sa se intemple catu mai curendu. In urm'a acestei reorganizari, Comand'a superiura a armatei si ministeriulu de resbelu voru fi subordonate Imperatului. Activitatea comandai superiure a armatei cuprinde afacerile oficiale ce privescu spiritala, disciplin'a, perfectiunarea si conducerea mai inalta a armatei. Ministeriulu de resbelu conduce aministratiunea armatei. Ambe aceste oficie suntu coordinate. La ocaziuni de opiniuni diferite decide Imperatulu. Pusetiunea ministeriului de resbelu fatia cu reprezentanti'a imperiala nu e alterata prin Comand'a superiura a armatei. Pusetiunea marinei resbelice remane neschimbata.

Prin biletu imper. Archiducele Albrecht e denumitu Comandante superioru de armata. — Imperatulu va calatori in Octobru prin provinciile, unde au fostu resbelulu.

„Presse“ dela 18 Septembrie n. dice:

Dupa cum audimu este lucru decisu, sa se denumisca ministeriu ungurescu si totu asi'a, ca diet'a unguresca sa se conchiame catu se pote mai in graba. Indata dupa aceea sa se adune dietele cislaitane si sa se apuce de lucrurile lor curente. Fiindu apoi diet'a unguresca gat'a cu elaboratulu ei de impacare si aflandu-se dupa acest'a acestu elaboratu odata in manile regimului, dietele de dincóce de Lait'a voru fi provocate a alege deputati pentru consultarea asupr'a propunerii unguresci si spre a se constitui ca delegatiune a tieriloru de dincóci de Lait'a. Modulu de alegere inca nu e fipsatu, celu din actulu februaristicu in sa are putine prospecte de a fi primitu. — Ne indoimu forte — dice Presse mai departe — ca deputatii dieteloru nemtiesci voru fi inclinati de a accepta altu modu de alegere.

Cancelariulu aulicu ungurescu dlu de Majláth, ne spune „Debatte“ au parasitu resiedinti'a imp. spre a se restaura. Concediulu, dice acea foia ca i e scurtu. Totu aceea si foia ne mai spune, ca, dupa cele ce se vorbescu in cercurile politice ale Vienei, regimulu si-a incheiatu si fipsatu programulu, dara nu-si pote incepe actiunea pre catu negociarile cu Itali'a n'au ajunsu la definitivu. Se astepta cu tota siguranti'a, ca inca in decursulu lunei lui Septembrie pacea va fi intru tote si in partea acest'a asigurata. Intermediulu acest'a in sa vrea Cancelariulu sa-lu folosésca pentru o calatoria de recreatiune prin patria. —

In privinti'a negociariloru de pace austro-italiane aflamu ca Austri'a se dechiara ca este gat'a a desiarta Veneti'a de trupe, deca Itali'a, prelanga primirea detoriiloru ce cadu asupr'a Venetiei, va mai da sum'a de 73 milioane pentru efectele ce remanu si trecu in posesiunea Italiei. Itali'a s'a invoitu in principiu la acesta propunere si acum si va face si ea din parte-si propunerile sele impacatore. Franci'a si Prussi'a starujescu tare prelanga ambe partile pentru de a le aduce la o invoiea. — In dilele trecute ne mai spuneau diuarele si de prospecte pentru referentie intime intre Vien'a si Florenti'a, prin casatori'a principelui de corona italianu cu o archiducesa austriaca (cu un'a din fiiele Archid. Albrecht). — Venirea cea grabnica a bar. Werther la postulu seu de tramisu alu curtiei din Berlinu o explica unele foi ca ateratore de cestiunea orientelui. —

Din Parisu se spune ca Franci'a si Angli'a si dau tota silinti'a in Aten'a, ca sa impedece pre Statele-Unite nord-americe delo intentiunata camperare a unei insule grecesce (Melos), care cumperare Russi'a o spriginescu din tote puterile.

Din Bucuresci se scirescu, ca ministrii Stirbei si Sturz'a, cari au fostu plecatu la Constantinopolea numai in 18 Sept. n. au plecatu dela Galati.

Telegrame din Constantinopole spunu ca pre insul'a Candia, la Canea, au fostu o batalia intre turci si crestini. Trupele turcesce-egiptice in numeru de 30,000 au remasu, dupa o lupta de optu ore, domnitore de positiunea lor si a campului de batalia.

Insurgentii au perdutu 600 morti. Insurgentii suntu armati reu; numerulu loru ajunge la 40,000.

Unu tel. (alu Hr. Ztg.) din Corfu (21 Septembrie) spune, ca insurgentii din Cret'a au batutu totalu pre trupele turcesce-egiptice. Pasi'a si soldatii s'au mantuitu numai incheiandu o conventiune, dupa carea fura eliberati. —

Revista diuaristica.

„Austri'a dice „Debats“, pote intreprinde si face tote reformele militare prin putintia spre a cresce puterea de resistintia; dar cei cari conduc destinariile acestui imperiu nu voru trebui sa uite, precum le-o spune necontentitu Press'a din Vien'a si cum cugeta spiritele sincere si bine cugetatore, ca deca Prussi'a a dobanditu unu triumfu atatu de mare si grabnicu, i-lu datorescu nu atatu buneii organizari a armatei si numerulu ei catu calitatiloru guvernamentalu seu. O administratiune regulata, finantie bine regulate, o disciplina ce-si trage puterea din incuviintiarea si concordia luptatoriloru mai multu decatu din rigorea legiloru militare, din puterea morale ce comunica soldatiloru aceleia-si patrie cunoscinti'a deplina si lamurita a scopulu ce urmarescu si a intereselor ce apera, unitatea silintiiloru ce decurgu din comunitatea cugetariloru, eca elementele necontestabile ale victoriiloru Prussiei.“

Dacii si Romani.

Sabiiu 8 Septembrie. In septemanele trecute au adusu Hrm. Zt. unele notitie despre unu studiu istoricu asupr'a **Daciloru si Romaniloru (Dacier u n d Romänen)** de Dr. E. Robert Rösler, tiparitu separatu din fascior'a de pre lun'a lui Maiu an. 1866, din raportele siedintieloru clasei filosofico-istorice dela Academia imp. de sciintie din Vien'a.

Mentionatulu Dr., de altmintrea docentu privatu de istoria la Universitatea din Vien'a, se ocupa specialu in mai multe renduri cu tierile Dunarei de josu. Densulu au scrisu „Dacia inainte de Romani“ si „elementele grecesce si turcesce in (limb'a) romana (1865).“

Scierea carea ne da ansa de a o aminti si noi merita atentiunea cu atatu mai tare, cu catu aduce cestiuni pre tapetu, cari, dupa cum afirma si H. Ztg., au unu interesu ce trece preste cerculu curatu de specialitatea scientifica.

Cestiunile de frunte suntu: Ce se pote presupune cu securitate despre nationalitatea si afinitatea nationala (Stammverwandtschaft) a daciloru? Ce temeiri suntu cari silescu aducerea in legatura a daciloru cu populatiunea din colonisatiunea romana a Daciei celei noue seu romane? si in fine fost'au poporul walachicu (romanu) posesorul patriei sele de acum din tempurile lui Traianu pana in tempulu de fatia? — Dupa autoru presupunerile despre germanismulu Geteloru si Celtismulu poporului geto-dacicu precum si legatur'a acestor'a cu slavismulu, din temeirile inca forte nescientifice de pana acum nu se potu adeveri. Ore-si care verosimilitate aru avea afinitatea acestor'u popore cu slavismulu, de-si pentru afirmarea acestei presupuneri s'aru mai cere argumente. Afinitatea intre Gete si Daci baséza numai pre spuselu celoru vechi. Cuvintele aduse inainte de celtologi au putinu pretiu inaintea autorului; aparatele si alte lucruri de bronzu aflate ingropate in Transilvani'a marturisescu de esistinti'a unui poporu celticu odinora pre locurile acestea. Numele locuriloru cari cu deosebire in terminatiunile lor suntu deosebite de cele celtice, ducu pre autoru la presupunerea ca lucrurile, cari se desgropa prin Tranni'a, de si semana cu cele desgropate pe aiurea, dara de care se presupune cu siguritate ca suntu celtice, — au remasu dela popore supuse daciloru.

Intrebarea cea mai interesanta este dupa „H. Z.“ discutata in cap. 9 si adeva: „Catu de vechi suntu locuintele poporului romanu in Valachia si Moldavia, in Ardalu si Banatu, Ungari'a si Bucovina, cu unu cuventu spre media nopte dela danare? Este opiniunea comuna si aপরata cu deosebire de literatii romani cu atatu

focu, ca românii se afla continuu in locuintele dela média-nóptea dunárei, o opiniune sigura si neatacabila? Sunt magiarii, dupa cum afirma acelea voci, descalecatori mai noi, o pâtura mai própeta preste basea cea vechia a romanismului (des románischen Volksthums). E între románi (Walachen) si magiari proportiunea aceea, carea e in Angli'a între Briti si Sassoni, Sassoni si Normani? Calcau si aici in picioare invingatorii pre unu poporu vechiu si ia luat pamentulu patriei sele, aerulu libertáției si lumin'a dreptului?"

Autorulu se tangué, ca spre respunderea la întrebările din urma, nu-i stau la indemâna calaudii istorici, buna óra cum e acest'a in Britani'a, séu in Spani'a pre tempulu domniei arabice.

„... déca ceremu calaudi istorici pre terenulu istoriei valachice si valachico-magiare, nu capátámu nici unu respunsu.“ Autorulu afla ca in istori'a poporului romanu (des walachischen Volkes) spre média-nópte dela Dunare incéta in sut'a a 3-a si se reincepe cu sut'a a 12-a dupa Chr. afla asiá dara o lacuna istorica de 9 seculi, carea dupa parerea densului numai pre péninsul'a balcanica, in adeverat'a Cimeria a evului de mijlocu, mai afla parecchia.

Venindu la Aurelianu i aplica si autorulu, obligat'a trece cu totii si cu tóte ce au fostu romanu dincolo de Dunare. Combate parerile lui Petru Maioru, carele arata, ca e imposibilu a trece o multime asiá mare de ómeni dintr'odata. Concede in sa apoi ca nu au trecut asiá in pripa cu totii, ci au mai trecut si dupa departarea legiuniloru din Daci'a etc.

Spatiuulu nu ne iérta sa ne estindemu mai pre largu la tóte si asiá trecemu la cestiunile cari trecu preste interesulu specialu scientificu. Autorulu dara stramuta pre románi sub Aurelianu dincolo de dunáre cu totulu, afirma ca pâna in secululu 13 nu se face pomenire de románi. Cum si explica autorulu esistinti'a Romániloru dela dunare pâna la Dnistru si dela Tisza pâna la marea négra? La inceputulu resbelorulu de independintia ale romániloru de dincolo de dunare, ajutati de bulgari, pre la finea seculului 12 contra imp. Isaacu II dice autorulu, ca s'a inceputu a se asiediá unii románi la média-nóptea dunare. „Siliti câte odata sa fuga in Cumania au trebuit valachii sa vada câtu de atragátore si de favorabile suntu tinuturile acele pentru pasiunile lor si câte un'a familia, câte unu despártimentu voru fi preferitu sa remana pre loculu nordicu si numai putiau locuitu. Românii au invasiunatu pe rendu si fara sgomotu mare acestu teritoriu, cá pastori precum o facu si adi mocanii (pastorii) din Moldavi'a nunu mai in Dobrudj'a ci si in Macedoni'a si Greci'a. (Va urmá.)

Ortografi'a romana.

(Urmáre).

II.

Dintre tóte ortografiile óre care aru fi mai potrivita pentru a impacá pretensiunile ce se ceru dela o ortografia? Eu socotu: ca aceea prin care sa póta aretá cu claritates si perfectu regulele gramaticalicu deducerileloru, nelasandu in dubietate nici sigurantia cetirei, vasa dica inlesnindu si cetirea si scrierea in modu rationalu. Acést'a ortografia aru fi cea mai corespundátore si cea mai salutarie pentru noi românii. Calea acést'a in sa ni-o arata numai ortografi'a Parintelui Cipariu cu putinele schimbári in aplicarea semnelorulu, si ne adoptandu etimologi'a densului, basata numai pe anticítati câte odata nesigure si neajunse de cea mai mare parte a celoru ce se ocupa cu cetirea si scrierea, neavendu nici mediele, ce se ceru spre a puté urmá densului in regiunile cele inalte filologice. Marginindu-ne dara la ortografi'a Parintelui Cipariu si cercetandu-o mai aprópe vedemu ca tóta greutatea la ortografi'a D-sele, cá si la celelalte, atátu pentru incepatori câtu si pentru straini se reduce la scrierea sonurilor i si j, u, z, m, candu vinu a se scrie in mediulu cuvintelorulu. O alta greutate si nesigurantia atátu pentru straini câtu si pentru incepatori suntu diftongii proprii si improprii in mediulu cuvintelorulu. In privintia lorulu nu esista nici o regula si nici ca e cu putintia a se pune vre-odata vre-un'a. E dara necesariu a face atenti pe ortografisti si gramatisti si la acést'a. Ce se atinge de i, j, ele se prefacu din a, e, i (u, o); iara u, din t z din si m din s. Déca acum gramatistii aru fi in stare a ne dá nisce regule, fia câtu de grele, aretandu-ne unde suntu a se ceti simple si unde a se ceti muate, noi cei ce ne ocupámu cu elevii de 6—7 ani, amu fi contenti. Cáci ori-ce se invétia pe basea reguleloru nu e greu, si copiii déca invatiatoriulu e numai in câtu-v'a practiculu, póte sa capateze pe micutii invetiacei si sa faca unu sporiu in câtu sa indestuleze pre ori si cine. Copilulu câtu e de micu intréba, dupa caus'a lucrului si numai de câtu-ti dice: cum e acést'a? ca eri ni-ai spusu altfelu si altele, care aducu pre bietulu invetiatoriulu in perplexitate. A pune astadi nisce regule si máne a te abate dela ele, ce póte sa aduca decátu neconstantia si consecuintie triste si pagubitóre. A spune d. e. t inainte de i urmatu de o vocala se cetesce in mediulu cuvintelorulu totudéun'a u (i) si apoi venindu sa cetesce, vei ceti in locu de hártia, hártja, in

locu de Matia, Maja, in l. d. invertiá, inverjá, socojá; in l. Asi'a, Asá si altele multe de acestea. Aici sa nu-mi obiecteze menea ca acést'a se intempla numai in cuvinte straine, ce nu adeveratu, si déca aru si fi totusi nu e cuventu, cáci déca odata cuvinte straine varite in limba n'avemu ce face trebue le tinemu inca, cáci nu le putemu scóte fiindu atátu de latite. atinge de diftongi apoi spuna-mi domnii filologi, ca cum amu capateze pre baiatu, ca care i e scurtu si care e lungu; ca aceea cumca românii inca au avutu numai unu semnu pentru nulu i de-si l'au pronuntiatu in dóue forme, cá consonanta ad si cá vocale, nu e destulu si nu ne póte indoplecá, ca déca a fostu la ei nesigurantia in cetire sa fia si la noi erorile ce le-avutu ei sa le adoptámu si noi. Noi trebue sa fimu practici, cáci practic'a e adi parol'a dilei, se intielege in sa ca fára de a compromite regulele gramaticale cum facu si domnii cei economi sandu pre u finale, care are insemnate gramaticala fórté adenca basata si in firea limbei. Cum sa cetimu: haina=haina, fáina=faina, si alte multe asemenea. Óre ce aru patim logic'a gramaticala (sumaandu cele spuse) candu amu pune regula t, d, s, nainte de i (scurtu) e totudéun'a = u, z, m, si apoi in mediulu fiindu natur'a lui i e dubiia sa se si insemne cu semnu scurtu; iara i finale fiindu totudéun'a de caracteru scurtu se remana cum este neinsemnatu, afara de sciutele locuri la cong. IV unde vine semnatu cu semnu acutu (i) si perfectulu simplu, unde e insemnatu cu semnu greu (i). Asemenea si diftongii proprii si improprii in mediulu, in semnati, cáci iara suntu dubii. De unde scia unu strainu si unu unceparatoriu, a ceti bucuria=bucuri-a, caletoria-caletori-a, calatória=calátorie s. a. Si apoi ce diferentia e între domnii dela domnu si si domnii dela domnia séu domnie, candu colo e ii diftongu impropriu si aici ii diftongu propriu, dincolo doi ii=ii, aici ii=fi. Acést'a s'aru puté ilustrá si cu alte esemple pre care in sa le póte aflá cine voiesce, in mesura bunicica in cártile scolastice. Ori si cine póte vedé dara nesecuritatea in scrierea si cetirea acestorulu felu de cuvinte, in sa cea mai mare greutate o intepina invetiatoriulu in scóla elementara. — Aci numai vedi absurditátile, neconsecintele si neajunsurile unei ortografii. De aceea nici nu me sfiescu a face cu totu respectulu atenti pre filologii nostri la aceste impregiurári. Cáci aci suferu copilasii cei nevinovati si prin ei viitoriulu nostru celu plinu de sperantie, pentru pecatele facute potu dice mai multu din capriciunorulu filologi, departe de câmpulu practiculu si afundati in teoriu seci si unilaterale, cari-si intipuescu ca propag'a cultura natiunala, nisundu a croi o limba cu totulu nóua, in loculu celei frumóse, vorbite si intielese de toti. Óre gramaticii suntu ei chiamati spre a produce limbi si nu a dá numai o directiune spre perfectiunea si nobilarea limbei, a cárei gramatica scria? — Si óre pentru ce sa chinuimu noi pruncii cei nevinovati cu astfelu de nesigurantia ortografice ce nu aducu nici unu folosu nici in o privintia, din contra numai dauna si pedeca atátu invetiamentulu, câtu si culturei si progresulu cultivatoriulu in genere. In locu de a usiurá si inlesni invetiamentulu lu ingreunámu si impedecámu, numai pentru óre-caré ilusiuni si opiniuni false. Nu se cultiva, poporulu prin certe gramaticale si ortografice. Acestea voru remané de a pururea numai in cerculu barbatiloru de sciintie mai inalte si anume filologiloru de specialitate. Ei voru aflá originea limbei si deducerea reguleloru ei gramaticale din ori-ce felu de scriere. N'a fostu in stare sa ne intunece limb'a nici chiaru ortografi'a parinte Cirilu, apoi cu multu mai putinu va fi in stare a face acést'a ortografia cu strabune. (Va urmá.) N. Mihaltianu.

Sabiiu in 7/19 Sept. Comun'a bisericésca evang. de confessiunea augustana de aici sever si astadi o serbatóre frumósa a vietiei sele bisericesci: Dlu Ioann Carolu F u s s, Parochulu de pânu acum alu Hosmanului, ear acum alesu Parochu alu Sabiiului fu prezentatu astadi comunei sele. Pe la 9 óre dimineti'a se neputu festivitátea, si biseric'a curendu se umplu de privitori si ascultatori. Comitétulu bisericescu impreuna cu d. Comite alu natiunei sasesci, C. Schmidt, cá curatoru alu bisericiei provinciale se adnase intr'aceea in cas'a parochiala, sub sunetulu clopetelorulu si aclamatiuniloru tinerimei scolare, ce formase spaliru prin piéti'a bisericiei, se duse si nou alesulu Parochu, insotitu de Comissarii bis. destinati. Dupa ceremoniele obicinuite, adeca dupa predarea lui din decanatul Nocrichiului, unde servise, si primirea in decanatul Sabiiului, in care intra, venira toti in ordine frumósa in biseric'a cea plina indesuita de ascultatori; aici dupa esecutarea unepiese de musica vocala si instrumentala, Parochulu M. Malmer din Slimnicu, unulu din cei mai distinsi oratori ai bisericiei evang. din Trani'a, tinu unu cuventu gravu asup'a temei dela Ev. Luc'a

*) Mie mi s'a intemplatu ca dupa ce amu percursu Abcdar. cu cirile si baetii cetia binisioru, (invetiandu-i dupa metod'a cea nóua) venindu sa cetesca cu latine intr'o di cuventulu ciocu (isolatu unulu din cele mai usióre) n'a fostu nici unulu care sa mi-lu cetesca curatu, ci cu totii ci-ocu si numai dupa explicári si întrebári, mi-au cetitu curatu. Esemple de aceste intempini destule.

capu 12, 40 : „Focu amu venitu sa aruncu pe pamentu, si ce voiescu, déca s'au aprinsu.“ Apoi propuse noului seu colega intrebările indatinatē : déca au ajunsu la alegerea acést'a pe cale legiuita ? déca va inaintá binele poporului ? s. a., la cari noulu Parochu respunde la tóte cu voce sonora : Dá. In fine D. Parochu Hart din Turnisioru ceti o rogaciune, fórte alésa pentru binecuvéntarea lui Ddieu asupr'a lucrului sevarsitu. Cu acést'a se terminá actulu bisericescu, la care asistase si Ser. Sea Princ. Montenuovo si mai multe notabilitáti ale cetátií nóstre; iér ceremoni'a predárei cheiloru bisericeí s. a. se continuá in cas'a parochiala.

Festivitátea o 'ncheiá unu prándiu stralucitu la „Imperatulu Romaniloru“, la care luara parte aprópe la 200 persóne.

S a b i i u 10 Sept. Eri nóptea au fostu in Orlatu unu focu infricosiatu. Date mai de aprópe ne lipsescu.

— In 5 Octobre n. voru trece pre aici din reg. de inf. „Alexander“ spre Fagarasiu 1030 fectori si 27 oficieri. — Reg. „Hartmanu“ pléca máne din Aradu. Bataliunea de venatori (32) va plecá totu pentru Sabiiu ce-va mai tárdioru ; — asemenea Ulanii din reg. nr. 9 voru merge la Mediasiu. — Aici voru mai sosí si unele baterii de tunuri.

Din B r a s i o v u aflámu (dopa G. Tr.) ca majorulu de la bataliunea a 4-a a reg. de inf. König der Niederlande nr. 63. preste totu reg. romanescu si dela carele bat. 4-a garnisonéza aci áu adresatu P. Bartolomeiu Baiulescu Adm. paroch. gr. or. pentru serviciile facute garnisonéi fára nici unu pregetu chiaru si in tempulu cholerei urmatórea adresa de multiamita :

„Pré on. Dsele D. Preotu gr. or. Bartolomeiu Baiulescu, aici. Me afflu cu placere deobligatu pré on. Dtale pentru tóte acele servitii prestate din propriulu si prea curatulu impulsu crestinescu, cu care ai ostenitu pentru feciorii gr. or. din garnison'a de aici prin impartásirea loru cu potintea si insuflitórea potere a SS. taine, a marturisirei si comuncaturei, pentru care pe lángha asigurarea deosebitei mele consideratiuni si onórea ce-ti datorediu, primesce si cea mai caldurósa multiamit'a mea.

Brasiovu 2 Sept. 1866.

M u c h m. p. Majoru.

G. Tr. mai adauge apoi urmatórele :

„Parintelui Baiulescu, care cu ocasiunea bólei epidemice, ce totu mai slabescé din dí in dí, alergá mereu a impárti mangaiere spiritala, ei aducu atátu cei scapati de prin spitale, criminalii din cas'a de corectiune si alti esterni de prin oteluri, cá si intrég'a garnisona o multiamita publica pentru dovedit'a amóre spirituale cu densii.“

O l b a c u in Distr. Fagarasiului 4/16 Septembrie 1866.

Dle Redactoru ! „Celu ce se inaltia smerise-va, si celu ce se smerescé inaltiasé-va“ — asiá ne spune scriptur'a.

Comunitatea Olbaculu cu o poporatiune de 741 de suflete formandu un'a parochia greco-orientala in tractulu protopresbit. I. alu Fagarasiului este un'a din cele mai sermane in pártile acestea, ca-ce pamenturile-i suntu cu totulu paduretie si lulóse, si locuitorii parte mare nu se potu folosi cu aratrulu, ci le cultiva cu sap'a pre inclinatiunile colniceloru celoru ripóse, de unde nu arare-ori recolt'a cu agrulu intregu se surpa in abise profunde si lasa pre cultivatoriu cu lacrimelē in ochi a contemplá desiértulu. Ei bine ! acést'a comunitate e aceea, care esceléza intre tóte comunelē protopresbiteratulu susu numitu, atátu prin caldur'a sea spre cele ddiesci, cátu si prin ascultarea si amórea pentru ordinea buna in cele tempurarie.

Dara, óre de unde vine acést'a ? Cine este motorulu si conductorulu, care face a se destinge acést'a comunitate intre altele ? — Acest'a e parintele ei sufletescu, e pároculu Samuele Migia Toderitianulu, barbátu nobile de genu, inse multu mai nobilu de sentieminte, care prelángha cea mai perfecta modestia seversí esemplar'a fapta in tempurile si sub impregiurárele nu de totu favorabili de fatia.

Dara sa enarámu cu putine vorbe lucrulu ce ne indémna alu areta publiculu si asiá a radicá obroculu cá sa se vada lumin'a.

In cei trei ani din urma credinciosii nostri Olbaciani cu indemnul si staruint'a Parochulu loru S. M. radicara un'a bisericu nóua din temelía, frumósa, architectonica, cu care ori ce comunitate de dóue mii de suflete s'aru poté falí cu totu dreptulu. — Acést'a numai in tómn'a an. tr. se santí pentru cultulu divin. D. Parochu, de-si tata de familia, totusi vediendu ca poporulu nu este in stare cá pre lángha falniculu templu se adauge si dependint'a neaperatu de lipsa, decise din proprielē medie, fára cea mai mica concurint'a din partea locuitoriloru, a le radicá casa de scola cu dóue incáperi luminóse — din materialu solidu, si provediuta cu sobe de feru fusu (versatu), ceea-ce indata si efeptuá. Asiá mam'a si fii'a, biseric'a si scól'a decoréza cea mai frumósa din inaltimile nóstre.

Astadi avemu norocire a vedé in midiloculu nostru pre Prea On. Parinte Protopopu tractuale Petru Popescu insotitu de Pré demnulu nostru V. Capitanu alu Districtulu Ioane Codru Dragasia-

nulu cari caletorescu impreuna, celu d'antáiu spre organisarea comiteteloru parochiali, celu din urma spre organisarea comiteteloru reprezentative comunali politice, apoi pentru castigarea de dotatiune pentru fundarea unei scoli capitale in cetatea Fagarasiului.

Cu acést'a ocasiune Prea On. Par. Protopopu sub asistint'a a doi Preoti seversí oficiulu divin si santí ap'a in cas'a cea nóua scolastica, apoi totuodata predandu-i-se chei'a prin Parochulu Samuilu Migia tinu cuventarea cea mai amesurata dopa Evangeli'a dílei despre immultirea talantulu, reducendu acést'a divina asemenare la sacrificiulu celu raru adusu pre altariulu religiunei si alu natiunei de multu laudatulu donatoriu, care ne implá animele de bucuria, de evlavia si de recunoscintia. Cas'a scólei are celu putinu pretiu de 1000 f. v. a. Finindu-se acestu actu se alesera unu comitetu parochiale de 12 si comitetu comunale asemenea de 12 barbati, se sistemá cu aclamatiune dotatiune invetiatoréscu de 120 f. pre anu si se oferí din partea Comunitatei pentru infiintend'a scóla capitale din Fagarasiu unu capitalu de 600 f. v. a.

Tóte acestea se staverira prótocolariu in ordinea cea mai buna.

Vedemu deci ca ne-au resaritu si nóue lumin'a. Ddieu sa tina si sa apere pre barbati care se straduescu pentru fericirea poporulu nostru, Ddieu se tina pre Parochulu nostru donatoriu la multi ani si mai alesu sa-i ajute, cá cu tempu sa-si póta implini si cealalta dorintia, care o esprese, adéca : cumea voiesce cu testamentu sa indiestreze scól'a cu unu venitu celu putinu de 50 f. anuali. Unu amicu alu adevérlui.

Principatele române unite.

Fostulu Domnitoriu, M. Sea Voda-Stirbeiu a venitu in tíera si se dice, ca are sa petróca earn'a in Bucuresci.

Mari'a Sea a trasu la otelulu sei, si a dón'a dí Mari'a Sea Domnitoriulu Carolu I. a mersu de la facutu visita pentru bun'a-venire.

Se dice, ca preste cate-va díle, are sa vina si fostulu Domnu Mari'a Sea Voda-Bibescu, si fostulu Domnu M. Sea Voda-Sturz'a, si fostulu Domnu Mari'a Sea Voda-Cuz'a.

Lectorii nostri sciú cátu amu doritu noi totu deun'a acést'a, si de câte-ori ne-amu miratu ce lucru sa fi oprindu pe acesti románi de a locui in patri'a loru.

Pe candu chiamámu noi in sa pe cei mai insemnati cetatieni románi sa vina sa-si cheltuésca activitatea si banii in tíer'a loru, se dicea ca un'a cá acést'a aru poté sa dea temeri continue guvernulu si sa fia caus'a nelinisei si in afacerile Statulu si in petrecerea acestoru inalte personagie romane. Astadi asemenea temeri nu potu fi nici dintr'o parte nici din alt'a, si credemu ca aru fi tempulu, cá cei mai mari cetatieni prin averile si esperiint'a loru, sa se afle in sinulu patriei spre a-si dá concursulu loru candu cere trebuint'a.

Noi suntemu bine incredintiati prin natur'a lucrulu, ca Mari'a Sea Voda-Stirbeiu fiindu in relatiuni cu Mari'a Sea Domnitoriulu, esperituti'a celui d'antáiu, cunoscint'a de tíera a celui d'antáiu, voru dá multa eficientate bunéi-vointie a celui d'alu doilea. Suntemu bine incredintiati, ca celu mai bunu administratoru ce a avutu veri odata tíer'a, si celu mai practicu omu de finantie la noi, are sa aduca multu bine priu contactulu seu cu Domnitoriulu si cu guvernulu.

Noi vomu fi veseli de câte-ori vomu affá despre intrevorbiri intre fostulu Domnu si intre Domnulu domnitoriu. Esperiint'a va adauge la vigórea junetiei, si cunoscintiele de lucruri la bun'a-vointia.

„Tr. Carp.“

V a r i e t á t i.

* * Drumulu de feru. Maj. Sea a bine voitu a subscrie in 18 Sept. concesionea drumulu de feru dela Aradu la Alb'a-Iuli'a cu o ramura dela Piski la Petrosieni. Concesiunarii suntu : princ. Macs Egon de Fürstenberg, princ. Emil. Fürstenberg, c. Otto Chotek si Louis de Haber. Tempulu e defiptu doi ani dela 18 Aug. a. c. si pentru ramura inca unu anu.

De alta parte mai cetimu si despre dispusetiuni luate pentru inceperea unei linie nóue de drumu de feru dela Oradea preste Clusiu la Brasiovu.

* * C o l e r a, se scrie din Brasiovu, ca au incetatu.

* * F o c u. In comun'a romána Vaslabu (Scaun. Ciuculu) au arsu 30 de case. Cu ocasiunea foculu acestui au peritu mai multi ómeni si unu numeru de vite. Se mai scrie de pre acolo ca siguranti'a proprietátei este fórte slaba.

* * U c i d e r e. In 6 Sept. n. Avraamu Ben'a cl. abs. in urm'a unei certe avute cu unu pardositoriu in Sabesiu, fú jughiatu cu cutítulu, Pardositoriulu ucidiatoriu e deja in mánele justitiei.

* * (T r a d a r e.) Diuarele de Vien'a ne spunu, ca unu principe de Hohenzollern, ce serviá in armat'a prussiana, uitá in unu cortelu de ale sele in Boemi'a o brosiurica eleganta, tiparita in tipografi'a regéscu secreta din Berlinu. Cuprinsulu ei erá „ordinea de batalia“ a armatei nordice austriace, cu tóte amenuntele ei. Brosiur'a se vede ca o purtau oficierii mai inalti dreptu de

unu „vade mecum“ fia-care la sine. Asiá dara nici o mirare de-
ca scieau asiá de bine prussianii tóte miscárile austriace, pentru
ca in numit'a brosiura se afla pana si impartirea jumetátiloru de
baterii si alte si avisarea loru la diferitele puncte. Este numai
intrebarea ca cine sa fia fostu tradatoriulu unui planu, carele se
tiné atátu de secretu? Spionii ori cátu de ageri sa fia fostu si
ori catu de norocosi, nu aru fi pututu aflá tóte spre a puté combiná
totu planulu din firu in pèru.

Nr. 22—2 Concursu.

Pentru întregirea statiunilor vacante de Invetiatori din comunitá-
tile gr. resar. Costeiu si Gartenisiu, ce suntu ingremiate inclitului
Comitatu temesianu si protopresbiteratului greco-orientalu românú
alu Versietiuului se escrie prin acést'a concursu.

Cu aceste statiuni suntu impreunate urmatórele emolumente
anuale :

I. Costeiu.

- a) in bani gat'a : léfa anuale de 105 fl. v. a.
b) in naturale : 30 metie de gráu, 20 metie de cucuruзу,
100 punti pe clisa, 50 punti de sare, 25 punti de lumini, 6 stân-
gini de lemne de arsu, 1 jugeru de semenatura si o gradina de
140 stângini patrati pe lângá locuintia libera.

II. Gartenisiu.

- a) in bani gat'a : léfa anuale de 84 fl. v.
b) in naturale : 18 metie de gráu, 18 metie de cucuruзу,
100 punti de clisa, 50 punti de sare, 11 punti de lumini, 4 stân-
gini de lemne de arsu si 4 jugere de semenatura.

Doritorii de a ocupá aceste posturi de invetiatori voru avé a
inzestrá petitiunile loru concursuale timbrate, dupa cuviintia, cu es-
trasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cu sporiu bunu
a cursulu pedagogicu in institutul preparandialu din Aradu, apoi
despre servitiulu de pâna acum si purtarea loru morale si politica
si astu-feliu inzestrate le voru substerne Ven. Consistoriu dreptu
maritoriu alu diecesei Caransebesiului pâna la 25 Septemvre c. v.
1866.

Caransebesiu 1 Septemvre 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului.

Nr. 20—2 Publicare de concursu.

In comunele urmatóre au devenitu vacante statiuniile invetia-
toresci si anme :

1. In Sacelu, cu léfa anuala de 120 f., quartiru si lemne
de focu.
2. In Sibielu, cu léfa anuala de 150 f., quartiru si lemne
de focu.
2. In Valle pentru unu invetiatoriu cu 200 f., quartiru si
lemne de focu si unu adjunctu cu 120 f. pe anu.
4. In Tiliso'a, pentru unu invetiatoriu cu 230 f. si pentru
unu adjunctu cu 100 f. pe anu.

Spre a câroru ocupare se escrie prin acést'a concursu pâna
in 25 Sept. a. c. st. v.

Doritorii de a ocupá unulu séu altulu din posturile acestea,
sa-si înainteze la subscriulu cererile loru timbrate si proviedute
cu atestatu de botezu, de moralitate, de studiile gimnasiale, peda-
gogice séu clericale si de prassa de pâna acum pe terenulu in-
vetiadorescu.

Cunoscinti'a si desteritatea in tipiculu si cantárele bisericesci,
suntu neincungiuratu cerute.

Dela concurentii la statiunile de invetiatori in Valle si
Tiliso'a, se cere celu putinu patru classe gimnasiali,
Sabiú 31 Augustu 1866.

Ioann Hanni'a,
Prot. si insp. distr. de scóle.

Nr. 19—2 Publicare de concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din Rip'a de josu,
care e impreunata cu unu salariu anualu de 125 f., quartiru si
lemne, la care se publica concursu pâna in 20 Octobre a. c.

Doritorii de a ocupá acestu postu pâna la tempulu prefriptu
sa se adressede la subscriulu cu cerutele documente.

Idicelu in 28 Augustu 1866.

Iosifu Brancovanu,
Protopopu.

Nr. 17—3 Concursu.

La scól'a capitala gr. or. din Bradu comitatulu Zarandului a
devenitu vacantu postulu invetiatoriuului de clas'a I. cu salariu
anualu de 336 fl. v. a. quartiru si lemne de focu, precum si pos-
tulu invetiatoriuului de clas'a a II. cu unu salariu anualu de 400 fl.
si 50 fl. v. a. cá relutu de quartiru.

Competentii la aceste posturi au a-si tramite rogárele loru a-
dresate presidiulu comisiunei scolare subscrisa celu multu pâna
in 15/27 Septemvre a. c. si a documentá ca suntu de religiunea
gr. or. cu purtare morala buna, pedagogi séu teologi absoluti si
posedu cunoscinti'a limbei române si a limbelor magiara si ger-

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

mana séu celu putinu a unei dintre aceste din urma.

Bai'a de Crisiu 21 Augustu (2 Sept.) 1866.

Presidiulu Com. scol. gr. or. a
Zarandului.

Nr. 21—2 Publicare de concursu.

La scól'a populara rom. gr. res. din Comun'a Siur'a-mare,
Scaunulu Sabiului, se cere unu invetiatoriu cu salariu anualu de
100 fl., quartiru gratuitu si lemne de focu.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 15
Octobre c. n. a. c.

Dreptu aceea, ori care doresce a concurge la postulu sus-
mitu, are a-si tramite la Scaunulu protopopescu alu II. alu Sa-
biului, pre lângá petitiune timbrata cu 50 xr.

1. Atestatu despre aceea, ca au absolvatu cu purtare buna,
si sporiulu de cl. 1-a celu putinu gimn. micu, si cursulu Pedag-
ogicu in Inst. archidiecesanu din Sabiú, si ca este bine procopsitu
in tipiculu si cantárele bisericesci.

2. Atestatu de botezu si de purtare morala; acestea pâna in
terminulu mai susu prefriptu, spre urmare mai departe, sa se aster-
na la laudatulu Scaunu protopopescu.

Siur'a-mare 30 Augustu 1866.

Etori'a scólei populare gr. or. din Siur'a-mare.

Nr. 23—1 Concursu.

La scólele populare romane gr. or. din protopresbiteratulu,
Zarandului, au devenitu vacante urmatórele posturi de invetiatori :

- 1) Ribiti'a, cu unu salariu anualu de 200 f. v. a., cuar-
tiru, gradina de legumi si 4° de lemne.
- 2) Vaca, cu unu salariu anualu de 200 f. v. a., quartiru,
gradina de legumi si 4° de lemne.
- 3) Valea Bradu, cu unu salariu anualu de 200 f. v. a.,
quartiru, 4° de lemne.
- 4) Ceha, cu unu salariu anualu de 200 f., quartiru si
4° de lemne.
- 5) Bulzescii de josu, cu unu salariu anualu de
200 f., quartiru si lemne.
- 6) Mesteacánu, cu unu salariu anualu de 80 f., cuar-
tiru si lemne.

Doritorii de a ocupá aceste statiuni, au a-si tramite rugárele
loru adresate la Administratur'a acestui Protopresbiteratu, celu multu
pâna in 22 Septembre a. c. st. v. si a documentá, ca suntu de
rel. gr. or. cu purtare morala buna, pedagogi séu teologi absoluti,
si ca sciu cantárele si tipiculu bisericescu.

Hondola 30 Augustu 1866.

Administratur'a Protopresbiteratului gr. or. alu Zarandului.

N. 14—3 Edictu.

Bucuru Grebenea din opidulu Resinaru in
Scaunulu Sabiului, care mai de siepte ani, cu necredintia au pa-
rasitu pre legiuit'a sea socia An n'a nascuta Alemanu Fri nu
totu de acolo, prin acést'a, se citéza, ca dela datulu mai din josu,
in terminu de unu anu si o di, cu atat'a mai tare sa se infatiosiedie
inaintea forulu protopopescu subscrisu, cu cátu ca la din contra,
se va decide divortiu muierii selc la intiesulu SS. Canóne ale
bisericeii nóstre dreptu credincióse resaritene, si in absentia
densului.

Scaunulu Protopresbiteratu gr. res. ala Tractulu Sabiului alu II-lea
Sabiú 22 Augustu 1866.

Ioanne Pannoviciu,
Protopresbiteru.

Nr. 12—3 CITATIUNE EDICTALA.

Ann'a Savu Barsanu din Zagonu in Trei-Scaune care parási
cu necredintia de 7 ani, pe legiuitulu ei barbatu Nicolae Rusu, si
a cârei ubicatiune pâna astadi nu se scie, se provóca prin acést'a,
cá in terminu de unu anu si o di. sa se infatiosiedie inaintea sub-
scrisului foru protopopescu, cáci la din contra, se va decide di-
vortiuulu sotiului ei, si in absentia densei.

Forulu protopopescu gr. or. alu Tractulu alu II alu Brasio-
vului.

Brasiovu in 8 Augustu 1866.

Ioann Petricu
Protopopu.

Nr. 24—1 Concursu.

In Comun'a Avrigu Scaunulu Sabiului, statiunea notariala,
cu carea este impreunatu unu salariu anuale de 420 fl. v. a. si
quartiru naturalu precum si alte accidentie legale, au devenitu va-
cante, pentru a cârei ocupare se deschide prin acést'a Concursu
pâna 3/15 Octomvre a. c. cu acelu apriatu adausu: ca dela con-
curenti se cere — prelánga altele — cunoscinti'a temeini
ca in vorbire si in scrisóre a limbei romanesce.

Avrigu 7/19 Septembre 1866.

Oficiulu comunale.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.